

กรมป่าไม้

สรุปบทเรียน

“แนวทางการดำเนินงานด้านการส่งเสริมป่าชุมชนอย่างมีส่วนร่วม”

โดย

นายพิชัย เอกศิริพงษ์

ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมการจัดการป่าชุมชน

สำนักจัดการป่าชุมชน กรมป่าไม้

มิถุนายน ๒๕๕๗

สรุปบทเรียน “แนวทางการดำเนินงานด้านการส่งเสริมป่าชุมชนอย่างมีส่วนร่วม”

ตามแผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan) การสร้างและแสวงหาความรู้เป็นสิ่งสำคัญในการจัดการความรู้ ซึ่งอาจจะมีการถอดบทเรียนจากบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในด้านนั้นๆ มาถ่ายทอดสรุปเป็นเอกสาร เพื่อแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้สู่บุคคลอื่นๆ ต่อไป

กระบวนการถอดบทเรียนมีเทคนิควิธีการหลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นในเชิงเทคนิคการประเมินประสิทธิภาพการทำงาน (Performance Measurement : PM) เทคนิคแผนที่ผลลัพธ์ (Outcome mapping : OM) และอีกรูปแบบหนึ่งคือในเชิงการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้จากตัวอย่างที่ดี (Best Practice : BP) การเรียนรู้จากเพื่อนร่วมงาน (Peer Assist : PA) โดยในที่นี่จะได้นำเทคนิคการถอดบทเรียนการเรียนรู้จากตัวอย่างที่ดี (Best Practice : BP) ซึ่งได้วิเคราะห์ความสำเร็จ ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผลงานที่เกิดขึ้นจริง มาสรุปเป็นบทเรียนเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการป่าชุมชนต่อไป

สำหรับความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมการจัดการป่าชุมชนในประเทศไทยของกรมป่าไม้ นั้นเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๓๐ ซึ่งมีการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการ โครงสร้าง อัตรากำลัง แผนการปฏิบัติงาน และระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาโดยตลอดจนถึงปัจจุบัน ซึ่งนายพิชัย เอกศิริพงษ์ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมการจัดการป่าชุมชน สำนักจัดการป่าชุมชน กรมป่าไม้ เป็นผู้ปฏิบัติงานโดยตรง ได้รับรู้รับทราบ และร่วมพัฒนาปรับปรุงความรู้ด้านการส่งเสริมการจัดการป่าชุมชนมาโดยตลอด

ในช่วงปี พ.ศ.๒๕๕๗ นายพิชัย เอกศิริพงษ์ ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมการจัดการป่าชุมชน ได้นำความรู้และประสบการณ์ในการทำงานด้านป่าชุมชนมาถ่ายทอดความรู้ โดยเขียนเป็นข้อมูลเชิงอธิบายการทำงานด้านป่าชุมชน ตามหัวข้อที่ สำนักงาน ก.พ.ร. กำหนด เพื่อเสนอเข้ารับรางวัลการคัดเลือกรางวัลความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ประจำปี พ.ศ.๒๕๕๗ ซึ่งเป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการโครงการป่าชุมชนของกรมป่าไม้ในทุกมิติ ทุกแง่มุม ตั้งแต่ความเป็นมา แนวคิดในการพัฒนา การแก้ปัญหา จนถึงการประเมินผลและความสำเร็จของโครงการ โดยผลงานดังกล่าวผ่านการประเมินของคณะกรรมการพิจารณาโครงการ โดยคณะกรรมการได้มีการเดินทางไปศึกษาดูงานที่ป่าชุมชนบ้านต้นผึ้ง หมู่ที่ ๗ ต.แม่โป่ง อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่ ถึง ๒ ครั้ง โดยในปีนั้นกรมป่าไม้ได้รับรางวัล ความเป็นเลิศในการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ประจำปี พ.ศ.๒๕๕๗ ซึ่งเป็นรางวัลแรกและรางวัลเดียวแห่งความภาคภูมิใจของกรมป่าไม้

สำหรับรายละเอียดข้อมูลการถ่ายทอดความรู้ดังกล่าว ได้สรุปเป็นองค์ความรู้ในการส่งเสริมการจัดทำโครงการป่าชุมชนของกรมป่าไม้ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาหาความรู้ของเจ้าหน้าที่ที่จะเข้ามาปฏิบัติงานด้านป่าชุมชนเป็นอย่างดี เป็นการถ่ายทอดความรู้เพื่อเพิ่มและพัฒนาศักยภาพการส่งเสริมการจัดการป่าชุมชนให้กับเจ้าหน้าที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าราชการและพนักงานที่ไม่มีประสบการณ์การทำงานด้านป่าชุมชนมาก่อนได้เป็นอย่างดี

การส่งเสริมการจัดทำ “โครงการป่าชุมชน”

วิถีชีวิตของชุมชนในชนบทไทยส่วนใหญ่ ผูกพันอยู่กับพื้นที่ป่ามาเป็นระยะเวลายาวนาน มีการอาศัยพึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้ในการดำรงชีวิต แต่ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา การพัฒนาประเทศและการขยายตัวทางเศรษฐกิจ เป็นไปอย่างรวดเร็ว มีการใช้ทรัพยากรต่างๆ เป็นวัตถุดิบเพื่อการผลิตจำนวนมาก ก่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือย โดยเฉพาะทรัพยากรป่าไม้ที่ถูกใช้เกินกว่าศักยภาพ มีการบุกรุกแผ้วถางเปลี่ยนพื้นที่ป่าไม้เป็นที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมทำให้สูญเสียพื้นที่ป่าไม้อย่างถาวร เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรอื่นๆ ตามมา เช่น ทำให้ขาดแคลนน้ำ ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ส่งผลให้ทำการเกษตรไม่ได้ผล นอกจากนี้การบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ยังก่อให้เกิดความขัดแย้งรุนแรงและบ่อยครั้งระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ปฏิบัติงานด้านป่าไม้กับราษฎรที่อาศัยทรัพยากรป่าไม้ในการดำรงชีวิต

จากปัญหาดังกล่าวทำให้จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินการ จากเดิมที่ให้รัฐมีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติเพียงฝ่ายเดียวเป็นการกระจายอำนาจโดยให้ราษฎรและองค์กรชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเช่น ให้องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ซึ่งเป็นหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมกับพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายในการคุ้มครองดูแลบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่

กรมป่าไม้ในฐานะหน่วยงานภาครัฐ ได้ตอบสนองต่อแนวทางดังกล่าว โดยได้นำไปแปลงสู่การปฏิบัติเป็นแผนงานของกรมป่าไม้ในเรื่องการมีส่วนร่วมระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่รัฐในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ หรือที่เรียกว่า “การส่งเสริมการจัดการป่าชุมชน” โดยการจัดทำโครงการป่าชุมชน ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน “การส่งเสริมการจัดการป่าชุมชน” จึงเป็นภาพรวมการทำงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้หรือเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้ ร่วมกับราษฎรในชุมชนและเจ้าหน้าที่รัฐฝ่ายอื่นๆ องค์กรต่างๆ ในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ซึ่งเริ่มตั้งแต่พนักงานเจ้าหน้าที่ในส่วนกลาง กรมป่าไม้เริ่มวางแผนคิด จัดทำแผนงานหรือโครงการ พิจารณาขอรับการจัดสรรงบประมาณ จัดส่งให้เจ้าหน้าที่กรมป่าไม้ไปปฏิบัติงานพื้นที่ในกิจกรรมใดๆ ร่วมกับราษฎรในชุมชน และประสานการดำเนินงานกับเจ้าหน้าที่รัฐฝ่ายอื่นๆ ให้เข้าร่วมหรือให้การสนับสนุน จนเกิดผลในการจัดการป่าไม้ในรูปแบบการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนที่ปฏิบัติ ทั้งงานในชุมชน หมู่บ้าน งานในพื้นที่ที่ได้รับอนุมัติโครงการป่าชุมชนตามกฎหมายให้ประสบผลสัมฤทธิ์ ไปสู่เป้าหมายหลัก คือ ป่ายั่งยืน ประชาชนได้รับประโยชน์

วัตถุประสงค์การดำเนินโครงการ

- ๑) เพื่อร่วมกันจัดการป่าไม้โดยให้ชุมชนเป็นศูนย์กลางในการบริหารจัดการ ควบคุม ดูแลรักษา หรือบำรุงป่า พัฒนาสิ่งแวดล้อม และการใช้ประโยชน์ภายใต้หลักการความยั่งยืน
- ๒) เพื่อการพัฒนาป่าไม้และสร้างความเข้มแข็งของชุมชนควบคู่กันไปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ให้ชุมชนสงบสุข พร้อมด้วยความสมบูรณ์ของทรัพยากรป่าไม้ ดิน และน้ำ
- ๓) เพื่อบริหารจัดการป่าอันเป็นประโยชน์ต่อการรับผลผลิตมาลดรายจ่ายในครัวเรือน เป็นการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของชุมชนให้ดีขึ้น

พื้นที่ดำเนินโครงการป่าชุมชน

หมู่บ้านที่อยู่รอบป่าสงวนแห่งชาติในรัศมี ๕ กิโลเมตร จำนวน ๒๑,๘๕๐ หมู่บ้าน

ตัวชี้วัดและเป้าหมายของโครงการ

เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรป่าไม้

แนวคิดที่ใช้ในการพัฒนาหรือปรับปรุงหรือแก้ปัญหา

ในการแก้ปัญหาคาการบุกรุกป่า และปัญหาความขัดแย้งการแย่งใช้ประโยชน์จากพื้นที่ป่ากับการดูแลรักษาป่าระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ของกรมป่าไม้ กรมป่าไม้ได้ใช้แนวคิดการแก้ปัญหาในรูปแบบของการมีส่วนร่วม (Public Participation) หรือ “แนวทางประชารัฐ” โดยการเปิดโอกาสให้ราษฎรและองค์กรชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสอดส่อง ดูแล บำรุงรักษาป่า รวมทั้งมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการป่าอย่างถูกต้องตามระเบียบกฎหมายที่วางไว้ เพื่อให้คนสามารถอยู่ร่วมกับป่าแบบเกื้อกูลกัน

การวิเคราะห์กำหนดกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

กรมป่าไม้มีการวิเคราะห์และกำหนดกลุ่มผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของกรมป่าไม้ โดยจัดทำข้อมูลไว้ในลักษณะสำคัญขององค์กรของกรมป่าไม้ ซึ่งจะดำเนินการปรับปรุงข้อมูลดังกล่าวเป็นประจำทุกปี จากนั้นแต่ละหน่วยงานที่รับผิดชอบตามแผนงานโครงการ จะมีการกำหนดกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของแต่ละโครงการ ตามแผนงานประจำปี อาทิเช่น โครงการป่าชุมชน จะแบ่งกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียออกเป็น ๓ กลุ่ม ดังต่อไปนี้

กลุ่มที่ ๑ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก (Key Stakeholders) เป็นผู้มีความสำคัญ และมีบทบาทอำนาจ ที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของโครงการป่าชุมชน ดังนี้

๑) เจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้แก่ อธิบดีกรมป่าไม้ ผู้อำนวยการสำนักจัดการป่าชุมชน ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมการจัดการป่าชุมชน ผู้อำนวยการสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ ผู้อำนวยการส่วนจัดการป่าชุมชน และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมงานป่าชุมชน ทุกสำนักในพื้นที่

๒) ผู้นำชุมชน ได้แก่ นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และประธานกรรมการป่าชุมชน

กลุ่มที่ ๒ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง (Primary Stakeholders)

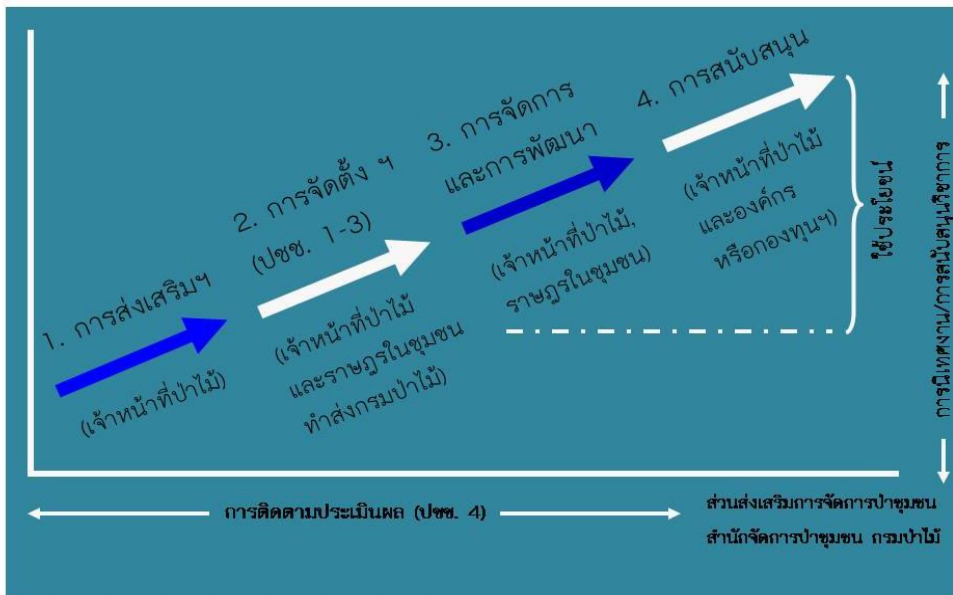
เป็นกลุ่มผู้ได้รับผลจากโครงการป่าชุมชนโดยตรง อันได้แก่ ชุมชนในหมู่บ้านเป้าหมายของโครงการ ซึ่งในระยะแรกจะกำหนดเป็นชุมชนในหมู่บ้านเป้าหมายรอบๆป่าสงวนแห่งชาติ ในระยะ ๕ กิโลเมตร จำนวน ๒๑,๘๕๐ หมู่บ้าน

กลุ่มที่ ๓ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรอง (Secondary Stakeholders)

เป็นกลุ่มที่มีความเกี่ยวข้องกับโครงการป่าชุมชน ได้แก่หน่วยงานภายในกรมป่าไม้ที่เกี่ยวข้อง คือ สำนักแผนงานและสารสนเทศ สำนักบริหารกลาง สำนักจัดการเครื่องขยายป่าไม้ และหน่วยงานภายนอก ได้แก่ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานประมง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผู้ว่าราชการจังหวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การเอกชน บริษัท ผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) มูลนิธิสืบนาคะเสถียร ฯลฯ

กระบวนการดำเนินงาน

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการป่าและการบูรณาการการทำงานของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องนั้น มีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

๑) การส่งเสริมประชาสัมพันธ์

กรมป่าไม้มุ่งเน้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการป่าชุมชนจึงมีแผนปฏิบัติการ ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทั่วประเทศ ดำเนินการการส่งเสริมประชาสัมพันธ์ ทำความเข้าใจให้ชุมชนรับทราบถึงปัญหาด้านป่าไม้ และวิธีแก้ไขปัญหามาตามแนวคิดด้านป่าชุมชน

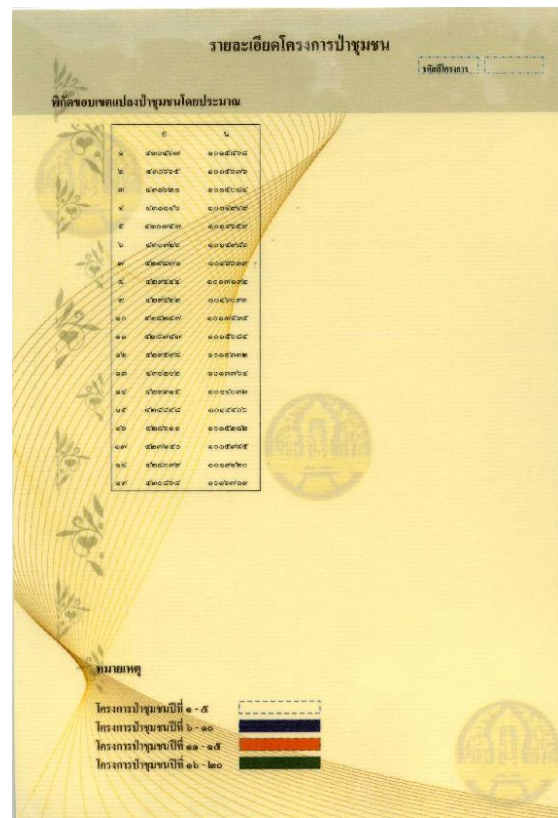
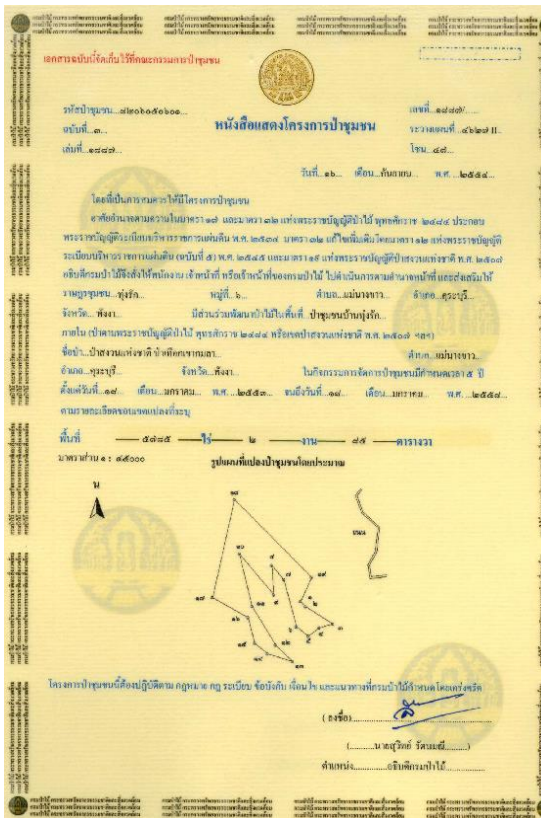

๒) การจัดตั้งป่าชุมชน

เมื่อชุมชนรับทราบปัญหา และมีความต้องการจะแก้ไขปัญหา โดยการจัดทำโครงการป่าชุมชนแล้ว จะต้องมีการประชุมประชาคม เพื่อคัดเลือกคณะกรรมการป่าชุมชน และร่วมกันลงลายมือชื่อไม่น้อยกว่า ๕๐ คน (ต้องมีอายุ ๑๘ ปีขึ้นไป และมีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่หมู่บ้าน) จัดทำหนังสือคำขอจัดทำโครงการป่าชุมชน ต่อเจ้าหน้าที่ป่าไม้ (ตามแบบ ปชช.๑) เมื่อเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ทำการสำรวจพื้นที่ (ตามแบบ ปชช.๒) และชุมชนเห็นว่าเหมาะสมจะร่วมกันจัดทำแผนงานการจัดการป่าชุมชน เรียกว่าโครงการป่าชุมชน เพื่อเสนอกรมป่าไม้อนุมัติ (ตามแบบ ปชช.๓)

ตัวอย่างหนังสือแสดงโครงการป่าชุมชน

๓) การฝึกอบรมบุคลากรและราษฎร

กรมป่าไม้จะทำการฝึกอบรมบุคลากรและตัวแทนของชุมชน เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับงานด้านป่าชุมชน การวางแผนระดับชุมชนและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อการบริหารจัดการป่า โดยมีกระบวนการถ่ายทอดความรู้ เพื่อพัฒนาความรู้ และทักษะให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คือบุคลากรในหน่วยงาน ปีละ ๑๐๐ คน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผู้แทนในแต่ละกลุ่มเป้าหมายปีละไม่ต่ำกว่า ๒,๐๐๐ คน โดยการจัดโครงการประชุม/อบรม/สัมมนา รวมทั้งมีการเผยแพร่ความรู้ การทำสื่อประชาสัมพันธ์ตามช่องทางต่างๆ เช่น การทำคู่มือ/แผ่นพับ เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังมีการประเมินความรู้ความเข้าใจ โดยการประเมินความรู้หลังการประชุม/อบรม/สัมมนา และประเมินการนำความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดไปใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ ในกิจกรรมพัฒนาป่าไม้ร่วมกับองค์กรและเครือข่ายแบบบูรณาการ ตามหัวข้อที่ระบุไว้ในโครงการประเมินผลการดำเนินงานในระดับผลผลิต และผลลัพธ์ของกรมป่าไม้ โดยที่ปรึกษาจากศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งจากผลการประเมินความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดไปใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ ในภาพรวมพบว่า กลุ่มเป้าหมายสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ร้อยละ ๑๐๐ และมีระดับการใช้ประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด (๓.๖๐)

การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่รัฐ

โครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การส่งเสริมการจัดการป่าชุมชน”

โครงการฝึกอบรมราษฎร
หลักสูตร “การบริหารจัดการพื้นที่โดยการสนับสนุนจากภาครัฐ”

๔) การบริหารจัดการป่าโดยการสนับสนุนจากรัฐ

เมื่อชุมชนระดมความคิด เพื่อจัดทำแผนการบริหารจัดการป่าชุมชนแล้ว กรมป่าไม้จะสนับสนุนงบประมาณ หมวดเงินอุดหนุน เฉลี่ยหมู่บ้านละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท ให้กับชุมชนเพื่อดำเนินการตามแผนที่วางไว้ โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้ให้ความรู้ ร่วมคิด ร่วมแก้ปัญหา และร่วมดำเนินการ ดังนี้

๔.๑ กิจกรรมด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

กิจกรรมด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการให้ข้อมูลข่าวสารทางด้านป่าชุมชนแก่สาธารณชนทั่วไป โดยสื่อต่างๆ ที่มีอยู่ เช่น การทำป้ายโครงการป่าชุมชน ป้ายแนวเขตป่าชุมชน ป้ายกฎระเบียบ หรือการจัดทำสื่อคณะกรรมการป่าชุมชน เลื่อนกลุ่มเยาวชนรักษ่าป่า อาจเป็นสื่อแจ๊คเก็ต เสื้อยืด หรือเสื้อพื้นเมืองในท้องถิ่นแล้วพิมพ์ชื่อป่าชุมชนนั้นๆ เป็นต้น

๔.๒ กิจกรรมด้านการดูแลรักษาป่า

กิจกรรมด้านการดูแลรักษาป่านั้น ส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมในลักษณะที่เน้นไปทางด้านการป้องกัน ซึ่งในที่นี้สามารถแบ่งได้กว้างๆ ๒ รูปแบบ คือ

๑) การป้องกันไฟป่า เช่น การสร้างแนวกันไฟ การลาดตระเวนป้องกันไฟป่า/การตรวจหาไฟป่า การจัดซื้ออุปกรณ์ดับไฟป่า เป็นต้น

๒) การป้องกันรักษาป่า เช่น การทำแนวเขตป่าชุมชน การลาดตระเวนป้องกันรักษาป่า การสร้างศูนย์ประสานงานป่าชุมชน เป็นต้น

๔.๓ กิจกรรมด้านการบำรุงและฟื้นฟูป่า

กิจกรรมด้านการบำรุงและฟื้นฟูป่านั้น โดยปกติแล้วป่าไม้เป็นทรัพยากรที่สามารถฟื้นตัวสู่สภาพเดิมได้ตามธรรมชาติ แต่การฟื้นตัวของระบบนิเวศป่าโดยธรรมชาตินั้นอาจกินเวลานาน ดังนั้นหากเราทำความเข้าใจถึงกลไกการฟื้นตัวของระบบนิเวศป่า และเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยเร่งกระบวนการฟื้นฟูป่าให้เร็วขึ้น การฟื้นตัวของป่าก็อาจเกิดขึ้นได้ภายในเวลาไม่กี่ปี และตัวช่วยที่ดีที่สุดก็คงจะหนีไม่พ้นชุมชนที่ต้องใช้ชีวิตและพึ่งพิงอาศัยอยู่กับป่าโดยตรง

กิจกรรมด้านการบำรุงและฟื้นฟูป่า เช่น การปลูกป่า การปลูกหญ้าแฝก การฟื้นฟูสภาพภูมิทัศน์ป่าไม้ การทำฝายชะลอความชุ่มชื้น การบวชป่า เป็นต้น

๔.๔ กิจกรรมด้านการศึกษาและถ่ายทอดองค์ความรู้

กิจกรรมการบริหารจัดการป่าโดยการสนับสนุนจากภาครัฐด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้เน้นเป็นกิจกรรมที่เน้นในเรื่องของการต่อยอดองค์ความรู้และพัฒนาไปสู่ความยั่งยืนจากชุมชนหนึ่งไปยังอีกชุมชนหนึ่ง เช่น การทัศนศึกษาดูงาน การจัดประชุมหรือจัดฝึกอบรม การจัดตั้งองค์กรป่าชุมชน รวมไปถึงการสร้างศูนย์การเรียนรู้ป่าชุมชนเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และประชาสัมพันธ์ป่าชุมชนให้ชุมชนได้ตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรทางธรรมชาติและก่อให้เกิดความหวงแหนในทรัพยากรนั้น เป็นต้น อีกทั้งการปลูกฝังจิตสำนึกรักและหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติที่ชุมชนมีอยู่ให้กับกลุ่มเด็กและเยาวชนในท้องถิ่นที่โดยการสนับสนุนเด็กและเยาวชนในการจัดตั้งกลุ่มเยาวชนรักษ์ป่าขึ้น เป็นการต่อยอดองค์ความรู้จากรุ่นสู่รุ่นและนำไปสู่ความยั่งยืนต่อไป

๕) การติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงาน

ชุมชนและเจ้าหน้าที่ป่าไม้ร่วมกันตรวจสอบ ติดตามผลการดำเนินงาน เสนอกรมป่าไม้ ปีละ ๑ ครั้ง (ตามแบบ ปชช.๔)

สำหรับการบูรณาการในภาคส่วนอื่นๆ หากชุมชนมีความประสงค์จะดำเนินการ ได้กำหนดไว้ในโครงการ โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนสามารถรับการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น NGO หรือภาคเอกชน เพื่อมาร่วมดำเนินการภายใต้โครงการและแผนงานที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ซึ่งกรมป่าไม้ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของชุมชน ที่เข้ามาร่วมดำเนินการโครงการป่าชุมชนอย่างชัดเจน ดังต่อไปนี้

๑) ชุมชนนั้นๆ ต้องมีศักยภาพที่เข้มแข็ง สามารถบริหารจัดการป่าร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ โดยเน้นหมู่บ้านที่อยู่รอบป่าสงวนแห่งชาติในรัศมี ๕ กิโลเมตร จำนวน ๒๑,๘๕๐ หมู่บ้าน

๒) ต้องมีความเสียสละ เพื่อส่วนรวม เพราะบทบาทหน้าที่ของชุมชนที่เข้าร่วมโครงการป่าชุมชนตามแนวทางของกรมป่าไม้ จะเป็นเสมือนผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ ซึ่งต้องมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการป่า รวมไปถึงช่วยพนักงานเจ้าหน้าที่ ในการจับกุมผู้กระทำผิดด้านป่าไม้ด้วย

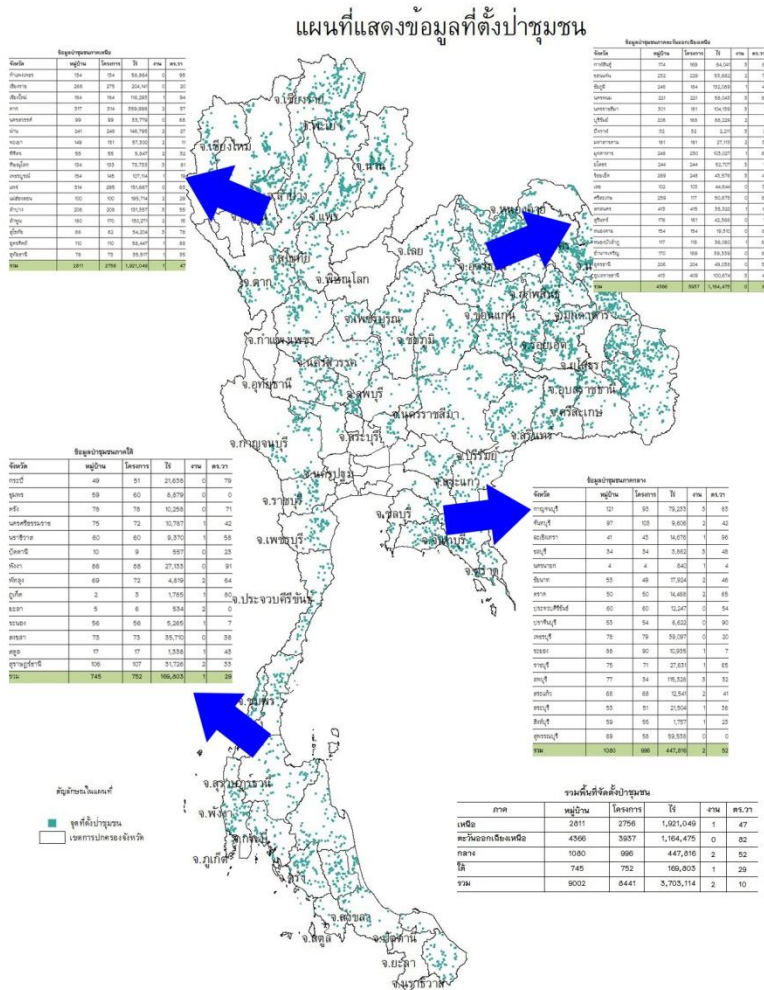
๓) บทบาทหน้าที่ในการบริหารจัดการป่าชุมชน

- ประชุมคัดเลือกคณะกรรมการป่าชุมชน และประธานคณะกรรมการป่าชุมชน
- กำหนดหน้าที่ของคณะกรรมการป่าชุมชน แต่ละฝ่าย เพื่อดูแลรักษาป่าชุมชน
- ประชุมกำหนดกติกา ภายในชุมชน เพื่อการบริหารจัดการป่าชุมชน
- ประชุมเครือข่าย เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- ระดมความคิด จัดทำแผนปฏิบัติงาน เพื่อการบริหารจัดการป่า
- ดำเนินการตามแผนงานที่กำหนด
- ติดตาม ตรวจสอบ และพิจารณาแก้ไขปัญหา

สำหรับกรมป่าไม้ ได้มีการพัฒนา ปรับบทบาท จากการดำเนินการเองทุกด้าน เช่น การปลูกป่า การป้องกันดูแลรักษาป่า การกำหนดแผนงานจากบนลงล่าง มาตั้งแต่อดีต ซึ่งพบว่า สภาพป่ายังคงถูกบุกรุกทำลายลง จึงมีการปรับบทบาทให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษาและฟื้นฟูป่า ในรูปแบบป่าชุมชนขึ้น ซึ่งได้รับการตอบสนองเป็นอย่างดี จากทุกภาคส่วน

โดยในปัจจุบันสามารถจัดตั้งป่าชุมชนตามแนวทางของกรมป่าไม้ได้ถึง จำนวน ๑๐,๕๔๐ หมู่บ้าน
ดูแลพื้นที่ป่าไม้กว่า ๕.๖ ล้านไร่ (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๐) แยกเป็นรายภาค ดังนี้

ภาค	จำนวน	รวมเนื้อที่		
	หมู่บ้าน	ไร่	งาน	ตารางวา
ภาคเหนือ	๓,๕๖๔	๓,๕๒๖,๔๔๔	๒	๒๓
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	๔,๓/๕๙	๑,๓๔๐,๔๖๕	๐	๓๓
ภาคกลาง	๑,๒๐๘	๕๓๘,๔๒๓	๓	๑๑
ภาคใต้	๘๐๙	๒๐๓,๘๐๓	๑	๓๘
รวมทั้งประเทศ	๑๐,๕๔๐	๕,๖๐๙,๑๔๕	๓	๑๓

ผลสำเร็จ/ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงานส่งเสริมการจัดการป่าชุมชน กรมป่าไม้จัดตั้งป่าชุมชนตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๓ ถึงปัจจุบัน (วันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๐) ได้จำนวน ๑๐,๕๔๐ หมู่บ้าน เนื้อที่ป่าชุมชน จำนวน ๕,๖๐๙,๑๔๔ ไร่ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าว มีผลให้เกิดประโยชน์ในด้านต่างๆ ดังนี้

(๑) ด้านเศรษฐกิจ การดำเนินการส่งเสริมการจัดการป่าชุมชน ก่อให้เกิดการเรียนรู้ในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ในท้องถิ่น การดำรงชีพตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งชุมชนจะมีเศรษฐกิจที่มั่นคงและนำไปสู่ผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศชาติ เนื่องจากการดำเนินงานส่งเสริมจัดการป่าชุมชน เป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการดูแลสุขภาพและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรในพื้นที่ป่าชุมชนอย่างเหมาะสม อันนำไปสู่การรักษาฐานทรัพยากรของประเทศอย่างยั่งยืน ทำให้ชุมชนพึ่งตนเองได้ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้ฐานทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นอย่างชาญฉลาด ถูกต้อง และเหมาะสม เป็นการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ของครัวเรือน โดยมีผู้ศึกษาวิจัยถึงมูลค่าของการเก็บหาของป่าเพื่อบริโภคในครัวเรือน เช่น ผลการศึกษาของนางนันทนา บุญยานันท์ (๒๕๕๕) ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการจัดการป่าชุมชน สำนักจัดการป่าชุมชน กรมป่าไม้ ในโครงการวิจัยเรื่อง “การประเมินมูลค่าการพึ่งพิงป่าชุมชน กรณีศึกษา : ป่าชุมชนบ้านช่องแคบ จังหวัดกาญจนบุรี” พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ พึ่งพิงป่าชุมชน โดยการเก็บหาพืชอาหารป่า เพื่อการบริโภคในครัวเรือน และเพื่อการค้าเป็นหลัก มูลค่าโดยเฉลี่ยของการเก็บหาของป่าเพื่อการบริโภคในครัวเรือนและเพื่อการค้า รวมทั้งสิ้นประมาณ ๖,๐๑๙.๔๐ บาท/ครัวเรือน/ปี

สำหรับผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจระดับประเทศ นั้น ได้มี การประเมินมูลค่าป่าไม้ผ่านช่องทางการซื้อขายคาร์บอน : จากการศึกษาของสำนักจัดการป่าชุมชน และศูนย์ศึกษาและพัฒนาวนศาสตร์ชุมชน กรมป่าไม้ ในโครงการวิจัยเรื่อง “การศึกษาและติดตามความหลากหลายทางชีวภาพและการเก็บคาร์บอนในป่าชุมชน” จำนวน ๑๒ แห่ง พบว่ามีปริมาณคาร์บอนเฉลี่ยที่ถูกกักเก็บในป่าชุมชนเฉลี่ยเท่ากับ ๖.๕๑ ตันคาร์บอน/ไร่ ซึ่งราคาซื้อขายคาร์บอนในตลาด ECX พ.ศ. ๒๕๕๖ เท่ากับ ๔.๗๔ ยูโร/ตัน หรือประมาณ ๑๙๑.๕๐ บาท/ตัน ดังนั้น จะได้ผลของการคำนวณคาร์บอนเพื่อประเมินมูลค่าป่าไม้ผ่านช่องทางการซื้อขายคาร์บอนเท่ากับ ๕๐,๖๓๙.๕๓ ล้านบาท

และในส่วนของการประเมินมูลค่าทางเศรษฐกิจของป่าชุมชน: คิดมูลค่าทางเศรษฐกิจ ๓ ด้าน คือ มูลค่าการใช้ประโยชน์เพื่อการท่องเที่ยว ทักษะศึกษา การอบรม ดูงานและจัดกิจกรรม (๒๖.๑ ไร่/ปี) มูลค่าการใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษาค้นคว้า (๕๒๔.๖๖ ไร่/ปี) และ มูลค่าการเป็นแหล่งต้นน้ำสำหรับการอุปโภคและการเกษตร (๒,๕๓๘.๗๕ ไร่/ปี) พบว่ามูลค่าทางเศรษฐกิจของป่าชุมชนเฉลี่ย ๕,๖๑๖.๔๐ ล้านบาท/ปี

(๒) ด้านสังคม การดำเนินการส่งเสริมการจัดการป่าชุมชน ก่อให้เกิดการรวมกลุ่มทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน เกิดความสมัครสมานสามัคคีในชุมชน และเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ในครอบครัว ส่งผลให้ชุมชนสงบและอยู่ร่วมกันด้วยความรักความสามัคคี

๓) **ด้านสิ่งแวดล้อม** การดำเนินการส่งเสริมการจัดการป่าชุมชน ทำให้พื้นที่ป่าชุมชน ได้รับการดูแลรักษา โดยชุมชนมีส่วนร่วมจำนวนไม่น้อยกว่า ๕.๖ ล้านไร่ เป็นการรักษาสีเขียวและช่วยลดการคุกคามพื้นที่ป่า รวมทั้งช่วยฟื้นฟูสภาพป่าให้ดีขึ้น ตลอดจนทำให้เกิดความหลากหลายทางชีวภาพ และเกิดมูลค่าเพิ่ม โดยเฉพาะพืชอาหารและพืชสมุนไพรในพื้นที่ป่าชุมชน

ปัญหา/อุปสรรค ในการดำเนินงานและแนวทางการแก้ไข

๑) ปัญหาการจัดตั้งป่าชุมชนไม่ทันต่อความต้องการของชุมชน

แนวทางการแก้ไข

ปัญหาดังกล่าวมาจากกรมป่าไม้ได้รับงบประมาณให้ดำเนินการจัดตั้งป่าชุมชนเพียงปีละ ๒๐๐ หมู่บ้าน ประกอบกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าชุมชนมีไม่เพียงพอ ซึ่งได้มีการแก้ไขโดยการให้หน่วยงานอื่นๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนมาร่วมให้การสนับสนุน (CSR) เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล บริษัทผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน) บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) เป็นต้น รวมทั้งให้เจ้าหน้าที่จากหน่วยป้องกันรักษาป่ามาช่วยในการจัดตั้งป่าชุมชน

๒) ปัญหาชุมชนบางแห่งยังไม่เข้าใจระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับป่าชุมชน

แนวทางการแก้ไข

เจ้าหน้าที่กรมป่าไม้เข้าทำการส่งเสริมประชาสัมพันธ์ ทำความเข้าใจ พูดคุย เกี่ยวกับระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเสนอปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเพื่อให้เอื้ออำนวยต่อการส่งเสริมการจัดการป่าชุมชน

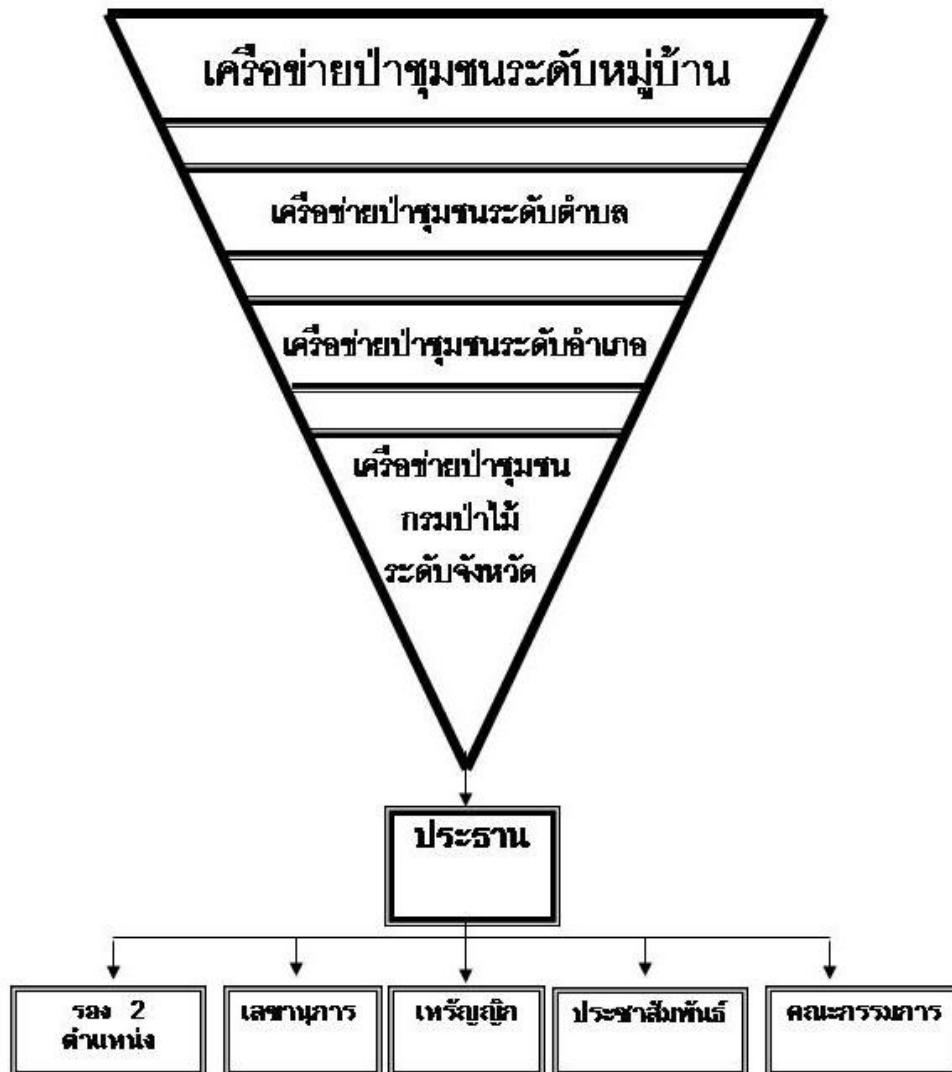
ความร่วมมือกับเครือข่ายภาคประชาชน

กรมป่าไม้มีการส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยการแต่งตั้งในรูปแบบของคณะทำงานภาคประชาชน เช่น คณะกรรมการป่าชุมชนประจำโครงการป่าชุมชนทุกโครงการ เพื่อเป็นตัวแทนชุมชนในการบริหารจัดการป่าชุมชน กำหนดแผนการบริหารจัดการป่า ดำเนินการและติดตามผลการทำงาน โดยเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้จะมีทำหน้าที่ในการสนับสนุนงบประมาณ ส่งเสริมในเรื่องของเทคนิค ความรู้ที่จำเป็นในการจัดการป่าชุมชนตามหลักวิชาการ โดยกรมป่าไม้จะกำหนดแผนงานและงบประมาณ รวมทั้งจำนวนหมู่บ้านเป้าหมาย ที่จะส่งเสริมให้มีการจัดตั้งป่าชุมชนในแต่ละปีงบประมาณ สำหรับการจัดสรรงบประมาณ/ทรัพยากร ให้แต่ละหมู่บ้านเป้าหมายนั้น กรมป่าไม้จะพิจารณาแผนงานโครงการของแต่ละหมู่บ้านเป้าหมายแจ้งให้กรมป่าไม้ทราบ รวมทั้งกรมป่าไม้ยังสนับสนุนและเปิดโอกาสให้หน่วยงานภายนอก อาทิเช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัด ให้มามีส่วนร่วม ในการสนับสนุนงบประมาณ ในการบริหารจัดการป่าชุมชน ตามความต้องการของชุมชนรวมทั้งเปิดโอกาสให้องค์กรเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณ และจัดทำโครงการร่วมกับกรมป่าไม้ เพื่อสนับสนุนงานด้านป่าชุมชน และตอบสนองความต้องการของชุมชนซึ่งได้เปิดโอกาสให้ชุมชนจัดทำแผน ตามแบบ ปชช.๓ (โครงการป่าชุมชน) โดยมีใจความสำคัญให้สามารถรับการสนับสนุนงบประมาณ จากหน่วยงานอื่น เพื่อมาดำเนินการตามแผนได้

จากกระบวนการจัดตั้งป่าชุมชนจะทำให้เกิดคณะกรรมการป่าชุมชน ซึ่งจะรวมตัวกันเป็นกลุ่มป่าชุมชนขึ้นทั่วประเทศ กรมป่าไม้จึงได้ดำเนินการส่งเสริมการจัดตั้งเครือข่ายป่าชุมชนขึ้น จากเครือข่ายระดับหมู่บ้าน รวมกันเป็นเครือข่ายระดับจังหวัด แล้วจึงเป็นเครือข่ายระดับภาคต่อไป ตามแผนผังที่ปรากฏดังนี้

โครงสร้างและคณะกรรมการบริหารเครือข่าย

โดยได้จัดทำทะเบียนเครือข่ายป่าชุมชน ซึ่งจะมีการเพิ่มเติม ปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน เพื่อการส่งเสริมเผยแพร่ กรมป่าไม้ได้นำข้อมูลเครือข่ายให้สมาชิกเครือข่าย ใช้ประโยชน์ในการติดต่อประสานงานระหว่างกัน โดยนำประสบการณ์ที่ได้รับไปขยายผลเป็นแบบอย่างกับชุมชนอื่นๆ รวมทั้งนำข้อมูลที่ได้ออกไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อพัฒนางานด้านป่าไม้ต่อไป

กรมป่าไม้มีการบูรณาการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ กลุ่มองค์กรชุมชน หน่วยงานเอกชนหลายหน่วยงาน ยกตัวอย่างเช่น

๑) บริษัท ผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน) ดำเนินโครงการอนุรักษ์ป่า ป่ารักชุมชน
๒) บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ดำเนินโครงการ การบินไทย ปลูกรูขี้นกให้แผ่นดิน โดยการส่งเสริมและสนับสนุน การจัดการป่าชุมชน ที่ป่าชุมชนบ้านร่องบอน หมู่ที่ ๑๒ ตำบลม่วงคำ อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

๓) บริษัท เมอร์ค จำกัด ดำเนินโครงการประชาสัมพันธ์ปลูกป่า ร่วมเป็น ๑ ใน ๔๐๐ ล้านกล้า ๔๐ พรรษา มหาราชินี

๔) บริษัท กลุ่มเซ็นทรัล จำกัด และมูลนิธิเตี้ยง จิราธิวัฒน์ ดำเนินโครงการเซ็นทรัลอาสา พัฒนาป่าชุมชน ที่ป่าชุมชนแม่ป๋อกใน ตำบลศรีวิชัย อำเภอสี จังหวัดลำพูน และป่าชุมชนบ้านทาป่าเปา ตำบลทาปลาดุก อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน

๕) โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)

๖) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอ และจังหวัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการป่าชุมชน ต้องผ่านความเห็นชอบจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ดูแลพื้นที่ดำเนินการอีกด้วย

๗) หน่วยงานระดับจังหวัด ให้การสนับสนุนงบประมาณ และดำเนินการโครงการร่วมกัน เช่น อบจ.สุโขทัย ให้การสนับสนุนงบประมาณ ในการจัดประชุมเครือข่ายทุกอำเภอ เพื่อดำเนินโครงการป่าชุมชน ในพื้นที่ป่าสงวน ซึ่ง สปก. มอบคืนกรมป่าไม้ จำนวนกว่า ๒๐,๐๐๐ ไร่

วิธีการเผยแพร่/แลกเปลี่ยนเรียนรู้

สำหรับการให้ข้อมูลข่าวสารหรือสนับสนุนข้อมูลที่จำเป็นต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของเครือข่ายป่าชุมชนเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มีด้วยกันหลายช่องทาง ดังนี้

ช่องทางที่ ๑ เข้าไปส่งเสริมประชาสัมพันธ์ในชุมชน

กรมป่าไม้มุ่งเน้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการป่าชุมชน จึงมีแผนปฏิบัติการ ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทั่วประเทศ เข้าทำการส่งเสริมประชาสัมพันธ์ ทำความเข้าใจให้ชุมชนรับทราบถึงปัญหา ด้านป่าไม้ และวิธีแก้ไขปัญหามาตามแนวคิดด้านป่าชุมชน

ช่องทางที่ ๒ การประชุม/อบรม/ สัมมนา ชุมชนและเครือข่าย

เพื่อให้ชุมชนและเครือข่าย เกิดความรู้ เข้าใจ และมีความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ จึงได้มีการชี้แจงข้อมูล และรับฟังความคิดเห็น ผ่านการประชุม อบรมราษฎร และเครือข่าย โดยมีการจัดทำโครงการอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม

ช่องทางที่ ๓ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร องค์ความรู้ด้านป่าชุมชนทาง website

กรมป่าไม้ โดยสำนักจัดการป่าชุมชน ได้จัดทำ website สำนักจัดการป่าชุมชนเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ถ่ายทอดความรู้ให้กับชุมชน องค์กรต่างๆและประชาชนทั่วไป ให้รับทราบถึงบทบาทหน้าที่ เทคนิควิธีการดำเนินงานโครงการป่าชุมชน และข้อมูลความรู้ข่าวสารความก้าวหน้าในการดำเนินงาน

ช่องทางที่ ๔ การผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ เพื่อการเผยแพร่

กรมป่าไม้ เล็งเห็นความสำคัญของชุมชน และประชาชนทั่วไปในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการป่า ในรูปแบบป่าชุมชน จึงได้ผลิตสื่อ เพื่อการเผยแพร่ เช่น เอกสาร หรือ CD เป็นต้น

การประเมินผลการรับรู้ของกลุ่มเป้าหมาย และประเมินความพึงพอใจ

กรมป่าไม้ได้มอบหมายให้ที่ปรึกษา คือ ศูนย์บริการวิชาการ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำการศึกษาประเมินผลการดำเนินงานในระดับผลผลิตและผลลัพธ์ของกรมป่าไม้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยการประเมินผลการรับรู้ของกลุ่มเป้าหมายโดยการประเมินช่องทางการรับฟังและเรียนรู้ความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สำหรับนำมาใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงกระบวนการทำงาน และขยายผลแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ

ซึ่งจากผลการสำรวจ พบว่า ราษฎรทั้ง ๑๐๐ % มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานส่งเสริมการจัดการป่าชุมชน โดยมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๗๔ คะแนน ทั้งนี้ กำหนดให้มีความผิดพลาดและระดับความคลาดเคลื่อนไม่เกินร้อยละ ๕.๐๐ ณ ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ ๙๕.๐๐

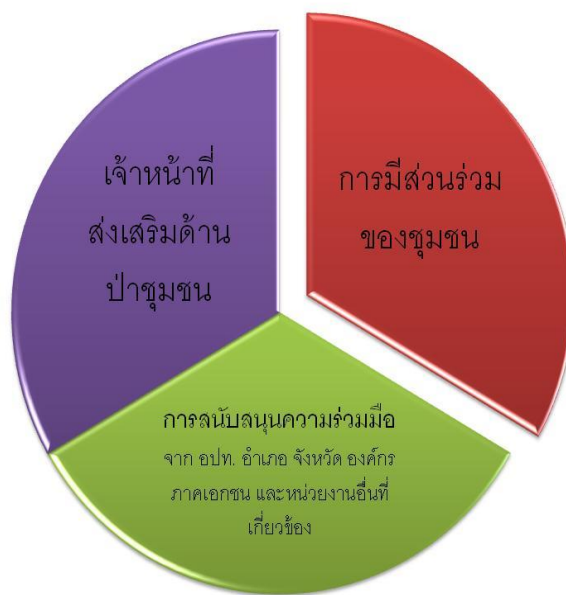
ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงาน

๑) การมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่จะส่งผลต่อการดำเนินการโครงการป่าชุมชน เพราะหากชุมชนไม่ให้ความร่วมมือ หรือยังไม่พร้อมที่จะดำเนินการ โครงการก็ไม่สามารถดำเนินการต่อได้

๒) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมงานด้านป่าชุมชน เป็นปัจจัยความสำเร็จ ที่มีความสำคัญ เช่นเดียวกัน เนื่องจากการดำเนินการโครงการป่าชุมชนในปัจจุบัน ต้องใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องในแต่ละพื้นที่ ดังนั้นเจ้าหน้าที่ส่งเสริม นอกจากจะต้องมีความรู้ด้านการส่งเสริม การบริหารจัดการป่าชุมชนแล้ว ต้องมีความรู้ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดีอีกด้วย

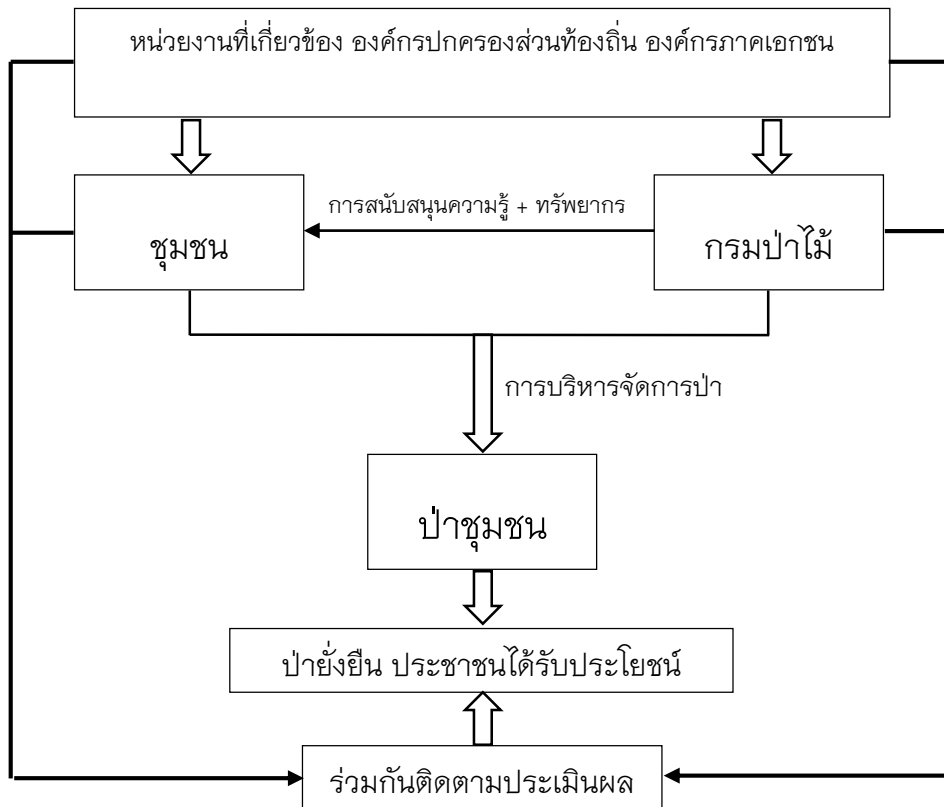
๓) การสนับสนุนความร่วมมือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอ จังหวัด องค์กรภาคเอกชน และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ก็เป็นปัจจัยสำเร็จเช่นเดียวกัน เนื่องจากการดำเนินงานด้านป่าชุมชนต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจัยสำเร็จในการดำเนินงาน

การส่งเสริมการจัดการป่าชุมชนนั้น ชุมชนต้องมีความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการป่า โดยรัฐจะเป็นผู้ให้การสนับสนุนความรู้ทางด้านวิชาการ ทรัพยากรอื่นๆ ที่จำเป็น เช่น งบประมาณ เงินอุดหนุน เป็นต้น เพื่อให้ชุมชนมีความพร้อม ที่จะดำเนินโครงการป่าชุมชน ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และนายอำเภอ ให้ความคิดเห็น องค์กรภาคเอกชนและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ร่วมให้การสนับสนุนในด้านต่างๆ โดยทุกฝ่ายต้องมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการป่าชุมชนร่วมกัน เพื่อประโยชน์ต่อชุมชน รวมไปถึงมีกระบวนการติดตามประเมินผล เพื่อรับทราบปัญหา และหาวิธีการแก้ไขพัฒนาการดำเนินงานต่อไป

สรุปรูปแบบ (model) ในการดำเนินการจัดการป่าชุมชน

กรณีศึกษาเพื่อเป็นตัวอย่างในการนำเสนอ “โครงการป่าชุมชน”
ต่อคณะกรรมการตรวจประเมินผลการดำเนินการ
เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ
รางวัลระดับดีเยี่ยม “ความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม”
ประจำปี พ.ศ.๒๕๕๗
โดย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

กรณีศึกษาเพื่อเป็นตัวอย่างในการนำเสนอ “โครงการป่าชุมชน”
ต่อคณะกรรมการตรวจประเมินผลการดำเนินการ
เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ
รางวัลระดับดีเยี่ยม “ความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม”
ประจำปี พ.ศ.๒๕๕๗

วิถีชีวิตของชุมชนในชนบทไทยส่วนใหญ่ ผูกพันอยู่กับพื้นที่ป่ามาเป็นระยะเวลายาวนาน มีการอาศัยพึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้ในการดำรงชีวิต แต่ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา การพัฒนาประเทศและการขยายตัวทางเศรษฐกิจ เป็นไปอย่างรวดเร็ว มีการใช้ทรัพยากรต่างๆ เป็นวัตถุดิบเพื่อการผลิตจำนวนมาก ก่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือยโดยเฉพาะทรัพยากรป่าไม้ที่ถูกใช้เกินกว่าศักยภาพ มีการบุกรุกแผ้วถางเปลี่ยนพื้นที่ป่าไม้เป็นที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมทำให้สูญเสียพื้นที่ป่าไม้อย่างถาวร เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรอื่นๆ ตามมา เช่น ทำให้ขาดแคลนน้ำ ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ส่งผลให้ทำการเกษตรไม่ได้ผล นอกจากนี้การบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ยังก่อให้เกิดความขัดแย้งรุนแรงและบ่อยครั้งระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ปฏิบัติงานด้านป่าไม้กับราษฎรที่อาศัยทรัพยากรป่าไม้ในการดำรงชีวิต

จากปัญหาดังกล่าวทำให้จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินการ จากเดิมที่ให้รัฐมีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติเพียงฝ่ายเดียวเป็นการกระจายอำนาจโดยให้ราษฎรและองค์กรชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเช่น ให้องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ซึ่งเป็นหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมกับพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายในการคุ้มครองดูแลบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่

กรมป่าไม้ในฐานะหน่วยงานภาครัฐ ได้ตอบสนองต่อแนวทางดังกล่าว โดยได้นำไปแปลงสู่การปฏิบัติเป็นแผนงานของกรมป่าไม้ในเรื่องการมีส่วนร่วมระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่รัฐในการจัดการทรัพยากรป่าไม้หรือที่เรียกว่า “การส่งเสริมการจัดการป่าชุมชน” โดยการจัดทำโครงการป่าชุมชนตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน “การส่งเสริมการจัดการป่าชุมชน” จึงเป็นภาพรวมการทำงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้หรือเจ้าหน้าที่กรมป่าไม้ ร่วมกับราษฎรในชุมชนและเจ้าหน้าที่รัฐฝ่ายอื่นๆ องค์กรต่างๆ ในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ ซึ่งเริ่มตั้งแต่พนักงานเจ้าหน้าที่ในส่วนกลางกรมป่าไม้เริ่มวางแผนคิด จัดทำแผนงานหรือโครงการ พิจารณาขอรับการจัดสรรงบประมาณ จัดส่งให้เจ้าหน้าที่กรมป่าไม้ไปปฏิบัติงานพื้นที่ในกิจกรรมใดๆ ร่วมกับราษฎรในชุมชน และประสานการดำเนินงานกับเจ้าหน้าที่รัฐฝ่ายอื่นๆ ให้เข้าร่วมหรือให้การสนับสนุน จนเกิดผลในการจัดการป่าไม้ในรูปแบบการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนที่ปฏิบัติทั้งงานในชุมชนหมู่บ้าน งานในพื้นที่ที่ได้รับอนุมัติโครงการป่าชุมชนตามกฎหมายให้ประสบผลสัมฤทธิ์ ไปสู่เป้าหมายหลัก คือ ป่ายั่งยืน ประชาชนได้รับประโยชน์

ป่าชุมชนบ้านต้นผึ้ง หมู่ที่ ๗ ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

๑. ประวัติความเป็นมา

บ้านต้นผึ้ง หมู่ที่ ๗ ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ได้รับการยกฐานะเป็นหมู่บ้าน เมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๓ โดยแยกมาจากบ้านห้วยอ่าง หมู่ที่ ๖ ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ แรกเริ่มนั้นมีผู้คนอาศัยอยู่ดั้งเดิมก่อนแล้วประมาณ ๕-๖ หลังคาเรือน ต่อมาได้เริ่มมีชาวบ้านจาก บ้านหนองแสะ หมู่ที่ ๒ ตำบลห้วยทราย อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ซึ่งเป็นเขตติดต่อกับบ้านต้นผึ้งได้โยกย้ายครัวเรือนมาตั้งถิ่นฐานอาศัยอยู่ตามสวนตามไร่ที่มีอยู่ในบ้านต้นผึ้งจึงก่อให้เกิดขึ้นเป็นหมู่บ้านที่ใหญ่ขึ้น แล้วจึงได้แยกตัวออกมาตั้งหมู่บ้านใหม่ ปัจจุบันมีทั้งหมด ๙๙ ครัวเรือน ประชากรรวม ๓๐๑ คน

ราษฎรในชุมชน ได้รับการส่งเสริมจากเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ให้มีส่วนร่วมตามที่รัฐธรรมนุญเปิดโอกาส และราษฎรได้สนองตอบโดยรวมกันเป็นกลุ่ม ที่มีความพร้อมในการร่วมดำเนินการจัดการป่าไม้แล้วจึงมุ่งหวังที่จะร่วมกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ดำเนินการจัดการป่าแห่งนี้ โดยให้ชุมชนเป็นศูนย์กลางในการบริหารจัดการ ควบคุม ดูแล รักษาหรือบำรุงป่า พัฒนาสิ่งแวดล้อม และการใช้ประโยชน์ภายใต้หลักความยั่งยืน มุ่งหวังที่จะพัฒนาป่าไม้ และสร้างความเข้มแข็งของชุมชนควบคู่กันไป เช่น ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง หรือแนวทางที่เหมาะสม ชุมชนจะได้มีความสงบสุขพร้อมด้วยความสมบูรณ์ของทรัพยากรป่าไม้ ดิน และน้ำ ตลอดจนมุ่งหวังที่จะบริหารจัดการป่าอันเป็นประโยชน์ต่อการรับผลผลิตมาลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ในครัวเรือน เป็นการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของราษฎรในชุมชนให้ดีขึ้น

๒. ที่ตั้งและอาณาเขตพื้นที่ป่าชุมชน

ด้านทิศเหนือ	จด บ้านแม่ฮ่องไคร้	วัดระยะได้ ๒,๑๐๐ เมตร
ด้านทิศตะวันออก	จด เขตป่า	วัดระยะได้ ๙๕๐ เมตร
ด้านทิศใต้	จด บ้านห้วยทราย	วัดระยะได้ ๑,๖๐๐ เมตร
ด้านทิศตะวันตก	จด ที่ทำกิน	วัดระยะได้ ๘๕๐ เมตร

๓. สภาพนิเวศวิทยาป่าไม้

ลักษณะพันธุ์ไม้ในป่าชุมชนบ้านต้นผึ้ง หมู่ที่ ๗ มีลักษณะเป็นป่าเต็งรัง พันธุ์ไม้ส่วนใหญ่ที่พบ ได้แก่ เหียงเต็งรังตังไฟแดงประดู่ชิงชันรัก เป็นต้น มีความอุดมสมบูรณ์ และกำลังฟื้นตัวจากการดูแลรักษาป่าชุมชน

๔. ข้อมูลด้านการจัดการป่าชุมชน

๔.๑ ป่าชุมชนบ้านต้นผึ้ง หมู่ที่ ๗ ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด มีพื้นที่ประมาณ ๑,๐๔๑ ไร่ ได้รับการจัดตั้งในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ ตั้งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติขุนแม่กวง

ปัจจุบันมี นายวิชัย เบ็ญเรือน เป็นประธานป่าชุมชน และคณะกรรมการ จำนวน ๒๕ คนดังมีรายชื่อต่อไปนี้

๑) นายวิชัย	เบ็ญเรือน	ประธาน
๒) นายบุญเชิด	ทาอูปอิน	รองประธาน
๓) นางฟองไหล	สุยะวา	รองประธาน
๔) นางผดุง	การะแปง	เลขานุการ
๕) นางสุซารีย์	เบ็ญเรือน	เหรัญญิก
๖) นายอวยชัย	ธิอ้อย	กรรมการ
๗) นายอินคำ	เดชคุณมาก	กรรมการ
๘) นายถวิล	กันทะตา	กรรมการ
๙) นายบรรเจิด	แก้วหลวง	กรรมการ
๑๐) นายสุเทพ	บันแก้ว	กรรมการ
๑๑) นายสุคำ	ทิพรอด	กรรมการ
๑๒) นายสมหมาย	ไทยกรณ์	กรรมการ
๑๓) นางบัวแก้ว	กันทะตา	กรรมการ
๑๔) นางพรรณิพย์	ศรีวงศ์	กรรมการ
๑๕) นางบัญญัติ	เสามุกดา	กรรมการ
๑๖) นางสนิท	เทพแสง	กรรมการ

๔.๒ รูปแบบการดำเนินงานและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนป่าชุมชนบ้านต้นผึ้ง

- ๑) คณะกรรมการมีการดำเนินการอย่างเป็นทางการเป็นรูปแบบที่ชัดเจนมีการประชุมคณะกรรมการป่าชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยประชุมคณะทำงานใหญ่อย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง เพื่อวางแผนการดำเนินกิจกรรมและประเมินผลการดำเนินการ
- ๒) คณะกรรมการป่าชุมชนร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้านทุกเดือน เพื่อรายงานความคืบหน้าผลการดำเนินการป่าชุมชนบ้านต้นผึ้ง ซึ่งทางหมู่บ้านจะบรรจุวาระของกิจกรรมป่าชุมชนทุกเดือน
- ๓) ส่งตัวแทนคณะกรรมการป่าชุมชนเข้าไปเป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน ในสาขา ราษฎรอาสาพิทักษ์ป่าชุมชน จำนวน ๑ คน
- ๔) คณะกรรมการมีการนำเสนอแผนงานป่าชุมชน เข้าสู่แผนพัฒนาหมู่บ้าน เพื่อบรรจุไว้ในแผนชีวิตเศรษฐกิจชุมชนบ้านต้นผึ้งทุกปี เพื่อเป็นแม่บทในการทำกิจกรรมอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม
- ๕) เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในพื้นที่ คณะกรรมการป่าชุมชนจะรีบดำเนินการแก้ไขปัญหา โดยบูรณาการร่วมคณะกรรมการหมู่บ้าน อาทิเช่น การบุกรุกพื้นที่
- ๖) คณะกรรมการป่าชุมชน ได้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้คนในชุมชน โดยการจัดตั้งกลุ่มราษฎรอาสาพิทักษ์ป่าชุมชนบ้านต้นผึ้งขึ้นเพื่อเป็นแกนนำหลักร่วมกับคณะกรรมการในการขับเคลื่อนดูแลป่าชุมชน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมฯ ผ่านการทำกิจกรรมต่างๆในป่าชุมชน สร้างจิตสำนึก และความรักหวงแหนป่าชุมชน ทั้งเยาวชน คนหนุ่มสาว พ่อบ้านแม่บ้าน และผู้สูงอายุ ตลอดจนจนสมณะเพศ
- ๗) มีการสร้างกฎระเบียบในการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติร่วมกัน โดยผ่านประชาคมหมู่บ้าน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้คนในชุมชนโดยรวม
- ๘) สร้างป้ายแสดงขอบเขตแนวป่าชุมชน อย่างชัดเจน
- ๙) คณะกรรมการมีการสร้างภาคีเครือข่ายการทำงานร่วมกันทั้งภายใน และนอกตำบล มีการกำหนดกรอบเงื่อนไขการใช้ประโยชน์จากป่าร่วมกัน และบูรณาการทำกิจกรรมร่วมกัน
- ๑๐) มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนอย่างยั่งยืน เช่น การกำหนดพื้นที่ใช้สอย การจัดทำโรงเรือนเพาะชำกล้าไม้ของหมู่บ้าน เพื่อเป็นแหล่งเพาะชำและอนุบาลกล้าไม้ก่อนนำไปปลูกในป่าชุมชน
- ๑๑) การจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนอย่างยั่งยืน เช่น ส่งเสริมกิจกรรมการปลูกป่าทดแทนทุกปี โดยกำหนดไว้เป็นวาระของหมู่บ้าน การจัดทำแนวกันไฟป่า เพื่อรักษาพันธุ์ไม้และแหล่งอาหารในป่าชุมชน การจัดทำฝายชะลอน้ำ การจัดทำกิจกรรมป่าพื้นบ้านอาหารชุมชน ด้วยการสืบสานไม้ป่าพื้นบ้าน, เพิ่มแหล่งอาหารของชุมชน การตั้งกองทุนไฟป่า ป่าชุมชนบ้านต้นผึ้ง จัดตั้งองค์ผ้าป่าสมทบการดูแล บริหารจัดการ ป่าชุมชนบ้านต้นผึ้ง

๑๒) การสร้างศาลาตรวจการณ์ป่าชุมชน โดยไม่พึ่งงบจากราชการเพื่อให้เป็นศูนย์รวมในการทำกิจกรรมและอำนวยความสะดวกให้ราษฎรในการเข้าไปดูแลและใช้ประโยชน์จากป่า

มีห้องน้ำชั่วคราว เพื่อรองรับการทำกิจกรรมที่มีอยู่อย่างต่อเนื่องในป่าชุมชนบริเวณแปลงปลูกไม้ชุมชน

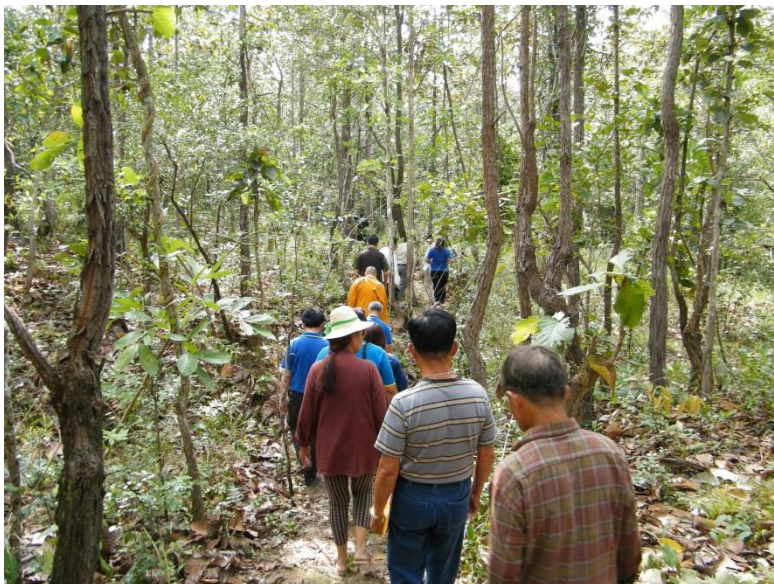
๑๓) มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนอย่างยั่งยืน เช่น การปล่อยพันธุ์สัตว์พื้นถิ่นสู่ธรรมชาติ

๑๔) มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นในการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนไปใช้ในชีวิตประจำวัน

๑๕) สร้างจิตสำนึกให้เยาวชนรักป่า โดยการสร้างต้นกล้าใหม่ขึ้นมาเพื่อให้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาป่าชุมชนในทุกมิติ เช่น การเพาะชำกล้าไม้การบวชป่า สืบชะตาป่าไม้และสายน้ำการสำรวจพันธุ์ไม้ในป่าชุมชน การทำแนวกันไฟ การเฝ้าระวังและเผชิญเหตุไฟป่าการทำฝายชะลอน้ำ การนำเยาวชนเข้าค่ายสิ่งแวดล้อมศึกษา ส่งเยาวชนเข้าค่ายเยาวชนกล้าเยี่ยมภาคเหนือ ปี ๒๕๕๖

๕. ประโยชน์ที่ได้รับจากการดูแลรักษาป่าชุมชน

- ๑) น้ำในลำห้วยมีเพิ่มมากขึ้น เกิดความชุ่มชื้นขึ้นโดยรอบลำห้วย
- ๒) การพังทลายของหน้าดินลดลง ป่าเกิดความอุดมสมบูรณ์เพิ่มมากขึ้น
- ๓) ระบบนิเวศเกิดความสมดุลและมีความหลากหลายทางชีวภาพของป่ามากขึ้น
- ๔) พันธุ์ไม้ในป่า อาทิเช่น ไม้ยืนต้น ไม้เศรษฐกิจไม้เชื้อเพลิงไม้กินได้และพืชสมุนไพร มีความหลากหลายเพิ่มมากขึ้น
- ๕) จิตสำนึกในการรักและหวงแหนป่าของราษฎรภายในหมู่บ้านมากขึ้น
- ๖) แหล่งอาหารของชุมชนในป่าเพิ่มมากขึ้น
- ๗) สัตว์ป่านานาชนิดๆ ที่อาศัยอยู่ในป่ามีแหล่งอาศัยเพิ่มขึ้นเนื่องจากป่ามีความชุ่มชื้นมากขึ้น
- ๘) มีการจัดทำเส้นทางศึกษาธรรมชาติในป่าชุมชน

ภาพกิจกรรมในพื้นที่ป่าชุมชน

๑) กิจกรรมด้านการป้องกันรักษาป่า

การลาดตระเวน

การทำแนวกันไฟและเผชิญเหตุไฟป่า

บวชป่า

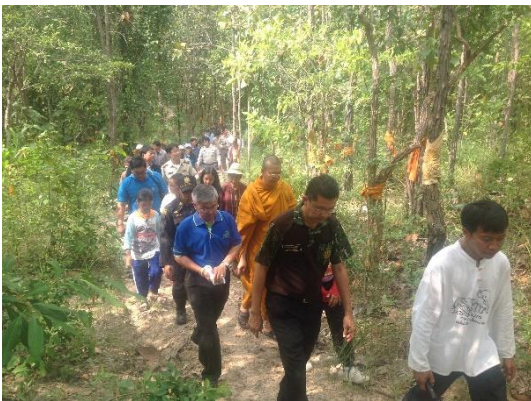
๒) กิจกรรมด้านการส่งเสริมและพัฒนาป่าชุมชน

การปลูกป่าเสริม

การทำฝายชะลอน้ำ

ศึกษาเรียนรู้ระบบนิเวศน์และชนิดพันธุ์ไม้

๓) กิจกรรมด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน

จัดทำป้ายโครงการป่าชุมชน

จัดทำป้ายแสดงแนวเขตป่าชุมชน

คณะกรรมการตรวจประเมินผลการดำเนินการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม
ในการบริหารราชการ เพื่ออรรถรังวัล “ความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม”
ประจำปี พ.ศ.๒๕๕๗ ณ ป่าชุมชนบ้านต้นผึ้ง หมู่ที่ ๗ ต.แม่โป่ง อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่
โดยมีผู้นำชุมชน คณะกรรมการป่าชุมชน และราษฎรในพื้นที่ให้การต้อนรับ

โครงการป้าชุมชน
รางวัล “ความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม”
(Thailand Excellent Participatory Governance Awards)
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๗

เมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๗ รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม)
 มอบรางวัลความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ประจำปี พ.ศ.๒๕๕๗ แก่กรมป่าไม้
 โดยรองอธิบดีกรมป่าไม้ (นายสมชัย มาเสถียร)
 และผู้อำนวยการสำนักจัดการป่าชุมชน (นายประลอง ดำรงค์ไทย) เป็นผู้รับมอบ

และได้มอบรางวัลให้กับผู้แทนเครือข่ายภาคประชาชน โดยมีนายวิชัย เบ็ญเรื่อน ผู้ใหญ่บ้านบ้านต้นผึ้ง
 และนายถวิล กันทะตา ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน บ้านต้นผึ้ง ต.แม่โป่ง อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่ เป็นผู้รับมอบ